

Parc Natural
de l'Alt Pirineu

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori, Habitatge
i Transició Ecològica

EUROPARC
Turisme Sostenible en
Espais Protegits

Parc Pirinenc
de Les Tres Nacions | Parc Pyrénéen
des Trois Nations

Acta

**SESSIÓ DE PARTICIPACIÓ DEDICADA AL SECTOR TURÍSTIC,
CULTURA, EDUCACIÓ I RESTA DE SERVEIS**

14/01/2024, Sort

Assistents

Alba Masferrer Bosacoma
Albert Pèlachs
Alejandro Antelo Barral
Alejandro Gamarra
Anna Palau. mOntanyanes. Secretaria tècnica
Anna Pou
Ane Santamaria Castilla
Angels Biarnes
Antonio Cañada López
Araceli Colomé
Aroa Yagüe Medina
Carlos Cortina Cortina
Caterina Ponce
Cristina Simó Espinosa
Daniel Morey
Daniel Paul
Eduard Giralt Ferrández. Projecte Boscós
Eloi Fradera
Eva Tarragona. mOntanyanes. Secretaria tècnica
Gerard Aguado Heras
Francisco Graziano
Helena Barril Graells. Associació Esboïga
Ilargi Lopez Gonzalez
Jan Gálvez Rastrojo
Joan Ganau Casas
Josep Maria Llesuy Suñol
Josep Taribo Solà
Josep Queró. Parc Natural de l'Alt Pirineu
Maéva Rhéty
Marc Cortina Grau
Marc Garriga. Parc Natural de l'Alt Pirineu
Marcel Crusat
Marçal Segarra Mercè
Maria Ancil Cusco
Maria Peremartí Blanch
Montserrat Salvà
Neus Campmany Gómez
Noemí Ruich
Núria Canals. Parc Natural de l'Alt Pirineu

Pepita Cecilia Gallart

Pilar Alaez Gil

Sara Bernet

Desenvolupament de la sessió

- **Presentació del Pla estratègic del Parc Natural de l'Alt Pirineu.** Marc Garriga Lujan
- **Presentació sessió.** Eva Tarragona
- **Dinàmica de la sessió:**
 - En primer lloc cada participant ha fet una reflexió individual sobre els reptes o actuacions a abordar per part del Parc Natural en els propers 5 anys.
 - Després s'ha fet un treball per grups de 6-7 persones on s'han posat en comú les reflexions individuals i s'ha treballat per consensuar 5 propostes de notícies que es voldrien veure publicades en el butlletí del Parc d'aquí a 5 anys. Per això, cal seleccionar i prioritzar totes les aportacions recollides.
 - Finalment s'ha fet una presentació dels reptes tractats a cada grup i les principals notícies recollides en el butlletí.

Aportacions recollides durant la dinàmica:

ELS PRINCIPALS REPTES TRACTATS DURANT LA SESSIÓ

1. LA VIDA AL PARC

Millorar el coneixement i vincle del Parc amb la població local

- Cal potenciar el sentiment de pertinença al Parc. Cal millorar el coneixement i la comunicació del Parc i aconseguir que la població en sigui prescriptora.
- Incrementar el nombre d'activitats dirigides a la població local per donar a conèixer novetats del Parc i posar en valor el patrimoni natural i cultural. S'aporta la idea del Centre d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell que fan xerrades i activitats entre setmana per divulgar el patrimoni de la comarca i que compten amb un gran èxit de públic, forà fidelitzat. També es comenta que el Parc col·labora amb l'Associació Cultural de les Valls de Cardós

organitzant activitats de descoberta de la vall i que això caldria ampliar-ho als altres municipis.

- Fer activitats dirigides a les escoles per fomentar aquest coneixement i aquest sentiment de pertinença al Parc.
- Homologar els criteris d'accés a les carreteres tancades pels ajuntaments per a tots els habitants del territori Parc per tal de facilitar-ne l'accés.

Accions per a la fixació de població

- Promoure la fixació de població en el territori Parc. Es posa en relació la fixació de població amb la modulació del model turístic, ja que cal que aquest no sigui disruptiu per la població local (ex. accés a l'habitatge).
- Es proposa que el Parc actuï com a promotor d'oficis i activitats vinculades als recursos endògens (com la gestió forestal o la ramaderia).

2. PROTECCIÓ, CONSERVACIÓ I DIFUSIÓ DELS VALORS CULTURALS

Posar en valor el patrimoni cultural immaterial i material del territori Parc

- Conservar les construccions arquitectòniques tradicionals i promoure la seva recuperació utilitzant els elements de construcció originals.
- Promoure la conservació del paisatge ramader.
- Difondre el coneixement del Parc tant a la població local com als visitants
- Realitzar jornades per difondre els valors culturals del territori parc.
- Promoció de l'artesanía de manufactura del Parc (catàleg, directori, ...)
- Promoure ajuts a privats pel manteniment o reconstrucció de murs de pedra seca.
- Registre etnogràfic del PNAP sobre pastoralisme, artesanía, horticultura, guerra civil, etc. Es considera una acció prioritària perquè els potencials informadors son persones molt grans.
- Recollida i difusió de la toponímia local. Es podria fer creant una app per introduir noms del lloc (es posa d'exemple la app Galicia Nomeada).

3. PROTECCIÓ, CONSERVACIÓ I GESTIÓ DELS VALORS NATURALS DEL TERRITORI PARC

Posar en valor el patrimoni natural del territori Parc

- Incloure accions sobre l'afectació del canvi climàtic en l'espai natural.
- Promoure l'ús de la biomassa procedent de boscos locals per fomentar la sobirania energètica. Es posa de relleu la dificultat de gestió municipal (escala massa petita) i es valora que una possible escala seria fer-ho a

nivell del Parc; quantificar la biomassa de tots els municipis i iniciar un procés per consumir la biomassa pròpia (comunals) a les calderes d'organismes locals. El Parc pot ajudar a traslladar-ho al DARP. A banda, cal valorar perquè els projectes actuals no estan funcionant i també revisar les instal·lacions ja que algunes han quedat obsoletes.

- Promoure la innovació forestal.
- Protegir l'espai natural de possibles incendis i promoure la gestió forestal, la neteja de zones perifèriques a les poblacions, etc. El Parc explica que actualment estan iniciant el projecte POCTEFA Desbosiguem! que és redactar un pla de prevenció d'incendis i realitzar unes primeres accions demostratives de neteja perimetral de pobles i contractes amb ramaders per al manteniment. Es començarà amb tres pobles, Pallerols, Vilamur i Roní.
- Netejar els rius de deixalles i gestionar la vegetació de ribera per prevenir possibles efectes negatius en les crescudes d'aigua.
- Protegir i conservar el patrimoni natural sense arribar a esdevenir un espai tancat.
- Fer difusió del patrimoni material i immaterial diversificant les activitats i els espais per no concentrar tota l'oferta en espais reduïts del Parc.
- Conservació de la fauna i flora salvatge vulnerable, com per exemple, el Gall fer.
- Potenciar la conservació i la recuperació del mosaic agroforestal, sobretot recuperant prats de dall i de pastura.
- Desenvolupar un Catàleg de paisatge per a cada vall o espai destacat.
- Promoure la gestió cinegètica envers les pastures per millorar la convivència entre fauna salvatge i ramaderia.
- Millorar la informació de les batudes de caça a la població i als visitants perquè puguin planificar les sortides. Actualment, es notifica però aquesta informació no arriba al públic final, el qual es troba les batudes quan està dins de l'espai natural.
- Fomentar la recerca científica en el territori Parc i caldria impulsar espais de recerca.

4. GESTIÓ TURÍSTICA I FOMENT DEL TURISME SOSTENIBLE

Conèixer l'impacte del turisme sobre el territori Parc per poder-ne fer una bona gestió i control

- Estudiar la pressió turística i l'afectació ambiental que això comporta.
- Acompanyar i dinamitzar, de la mà dels seus actors, el sector turístic, ordenant-lo i gestionant-lo sense "morir d'èxit".

- Diversificar el turisme per evitar la massificació en punts determinats que poden afectar la preservació dels valors naturals i els espais singulars. Sobretot, en certs moments de l'any en que hi ha molts visitants.
- Oferir nous itineraris recuperant i conservant camins antics i pistes forestals per fomentar la diversificació de l'oferta als visitants.
- Estudiar l'afluència de visitants per tal conèixer les zones més visitades i poder fer una gestió preventiva amb estudis de capacitat de càrrega.
- Estudiar la petjada del visitant del parc i com afecta a tot el territori, no només a la zona protegida (habitatges, comerç, tradicions i festes populars, canvis del sòl, etc.).
- Gestió dels residus dels visitants de l'espai natural i dels refugis de muntanya.
- Creació d'ajuts a empreses adherides a la CETS i alineades amb el Parc.
- Els residus dels visitants son un problema per l'espai natural i es proposa que la brigada realitzi neteges periòdiques de deixalles en punts concrets on s'acumula molta gent (calendari de neteja).
- Promoure el turisme sostenible.
- Es proposa que les accions vinculades a les autocaravanes tinguin una prioritat alta (al pla ara és mitjana).

El Parc proposa que hi hagi espais controlats (àrees per autocaravanes i furgonetes als pobles).

- Ampliar la xarxa de senders apte amb cadira de rodes.

5. LES ENTITATS DE L'ÀMBIT DEL PARC I EL VOLUNTARIAT

Enxarxar les entitats locals del territori Parc per cooperar entre elles i amb el Parc

- Potenciar una xarxa d'entitats de l'àmbit del PNAP per afavorir el coneixement i la cooperació.
- Discriminació positiva del Parc vers les entitats que estan treballant bé.
- Col·laborar i fomentar propostes d'innovació en el sector del voluntariat.

El Parc preveu la creació del Consell de Cooperació, el qual podria agrupar totes les entitats de l'àmbit Parc i podria ser un òrgan consultor on les entitats poden participar.

- Cal trobar els mecanismes perquè les entitats trobin un retorn de les hores invertides en les reunions de treball o coordinació per tal que acudeixen a aquests espais de trobada i vulguin participar. Si no hi ha aquest retorn s'acaben cansant i no participen.

6. SENSIBILITZACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL

Promoure els valors del territori Parc tant a la població local com als visitants

- Promoure accions d'educació ambiental dels valors naturals i culturals que conformen el territori Parc, sobretot, el sector primari. Cal fer un treball a les escoles.
- Campanya d'educació ambiental dirigida al públic majoritari del Parc i si cal porta-la al seu lloc d'origen (per exemple BCN).
- Més informació als visitants de l'os i com actuar.
- Promoure un perfil de públic senderista i excursionista federat.
- Promoure la investigació en el territori parc i la divulgació científica dels resultats obtinguts.

DESENVOLUPAMENT LOCAL

- Promoure accions per garantir el relleu generacional de l'activitat ramadera i agrícola.
- Col·laboració del Parc amb els projectes transformadors del territori.
- Donar suport als plans de desenvolupament sostenible dels municipis del parc.

GOVERNANÇA

- Millorar el model de governança del Parc per millorar la seva gestió.
- Millorar la gestió del manteniment dels camins implicant a tots els actors del territori.

MILLORAR LA INFORMACIÓ DE L'ESPAI NATURAL

- Informació útil del Parc pels visitants a temps real: meteorologia, visitants dels espais més visitats, ocupació dels pàrquings, etc.

ALTRES

- El repte més important és garantir la felicitat de les persones que viuen a la zona Parc. Per això, la gestió del Parc s'hauria de basar en fer això possible. Acompanyar la població local en el seu dia a dia i promoure el gaudi dels visitants.
- "Menys miradors i més lavabos". Infraestructures pensades més per les necessitats bàsiques que per al lleure.

ELS TITULARS QUE ENS AGRADARIA LLEGIR D'AQUÍ A 5 ANYS AL BUTLLETÍ DEL PARC

En primer lloc es mostren les notícies principals que són les que cada grup ha seleccionat com a més important:

- Vivim al Parc! La gent que viu al Parc se'l sent seu gràcies als diferents projectes duts a terme des del Parc: projectes en col·laboració amb els centres educatius perquè els joves s'apropin i el coneixin, activitats de divulgació adreçades a la gent local i el treball en xarxa amb les entitats locals per fer-les més participants. Finalment, s'ha dut a terme accions de difusió perquè els visitants coneixin que es troben en un espai natural protegit.
- El Parc millora la qualitat de vida de les persones a partir del coneixement. 5 anys després d'aprovar el Pla Estratègic, el Parc ha promogut diverses activitats culturals i d'aprenentatge que han afavorit la identificació de la població amb els valors del Parc. S'ha detectat que aprendre, compartir, conèixer, difondre i implicar-se té un impacte essencial en la vida de les persones.
- La xarxa d'entitats que treballen al Parc ha pogut executar un projecte innovador amb l'objectiu de fixar població a Pallars. Creació de la xarxa d'entitats del territori Parc amb discriminació positiva en aquelles que segueixen bones pràctiques i col·laboren entre elles. Fixació de població gràcies a millores en l'habitatge i generació de llocs de treball.
- El Parc Natural estima un % del seu pressupost a la creació d'una brigada de prevenció d'incendis al voltant dels pobles.
- Totes les calderes de biomassa dels municipis del Parc Natural s'alimenten només de fusta dels boscos comunals.
- Pedagogia com a eina de desenvolupament. Per una banda, pedagogia territorial de la gestió cinegètica i d'investigació, i per l'altra pedagogia turística per fomentar el respecte als residents i al medi natural i en matèria de seguretat a l'hora d'accedir al medi natural.

Les segones notícies:

- La població fixa augmenta al Parc! No només el teletreball si no feines vinculades amb la investigació i amb la gestió del patrimoni natural han donat oportunitat a noves persones d'establir-se al territori.
- El Parc modula l'oferta turística i controla la massificació.
- Els millors prescriptors del Parc són la gent local, els quals han participat en les sessions informatives i de divulgació per conèixer els valors del Parc i poder-los conèixer de primer mà.
- Coneixement patrimonial i cultural del territori Parc. Crear un catàleg de paisatge de cada vall i donar-lo a conèixer a la població local.

- El Parc acostava els resultats de la recerca a la població local.
- Es crea un mapa de categorització de senders per prioritzar el manteniment des catalogat de prioritat alta.

Les altres notícies:

- El Parc Natural ha fet una gran feina per conservar el seu patrimoni d'ahir i avui. Així, entre moltes accions per preservar la història ha fet tasques de manteniment i millora en bordes, esglésies, murs de pedra seca i camins, així com també ha fomentat l'ús de les varietats locals d'horta i fruita. Per altra banda, ha treballat per consolidar l'oferta d'activitats promogudes per les entitats locals i les ha difós dins del seu butlletí per donar-les ha conèixer.
- El paisatge ramader dona valor al territori! El Parc posa en valor el seu territori cuida't on es pot gaudir d'una gran biodiversitat. Sense apostar per grans infraestructures, com grans miradors, destinats als turistes. Però sí amb un servei de wàters secs en llocs estratègics que faciliten el manteniment de les zones més freqüentades.
- Es fa un registre de coneixements de la gent gran de més de 70 anys del territori Parc. S'ha fet un rescat etnogràfic dels coneixements de la gent gran i que estan en risc de ser oblidats (botànica, medicinals, lectura del paisatge, pastures, etc.).
- S'acull un espai per acollir estudiants i personal de recerca al territori.
- Governança per mantenir la xarxa de senders i camins del Parc Natural.
- Ús públic i social de l'espai del Parc! Gestió cinegètica i forestal i ordenació ús públic (campers, 4x4, bicis, ...).
- Natura Sostenible: transport i mobilitat; contaminació lumínica i ambiental, canvi climàtic (incendis i inundacions).
- Organització d'activitats d'alta qualitat, tant a nivell didàctic com de continguts.
- El Parc genera uns indicadors de qualitat per valorar el vincle de la població amb els valors del Parc.
- El Parc fa compatible l'ús de recursos naturals amb la preservació dels seus valors.
- El Parc i els ens locals promouen una app per consultar les batudes de caça amb dies d'antelació i evitar possibles accidents.
- El Parc fa un acord amb els propietaris forestals i la DG de Boscos per formar una empresa innovadora i cooperativa que part del seu retorn econòmic està destinat a reinvertir-se en el territori.
- Ajuntaments i PNAP arriben a un consens en la regulació d'accessos a les pistes.

- Entra en funcionament l'aplicació de microtoponímia col·laborativa del PNAP.
 - Taula rodona de l'ACA, els ajuntaments i el Parc per a la neteja de rius i barrancs.
 - Gràcies a l'inventari de llossats i pedra seca en perill de decaure s'eviten pèrdues en el patrimoni.
 - Tots els sectors del Parc ja tenen un sender accessible per cadires de rodes.
- Entra en funcionament el punt d'accés veïnal online de consultoria d'accessibilitat dels ports (tipus Bonaigua) per saber en quin estat es troben.

Imatges de la sessió